

«Каралды»

МО житакчесе

Беркетмә №1

31.08.2021

«Килешенде»

Укыту эшләре буенча

директор урынбасары

Д.М. Фәттахов

31.08.2021

«Расланды»

Мәктәп директоры

ДР.А.Исламов

31.08.2021

**Татарстан республикасы Азнакай муниципаль районы
муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе
“Азнакай шәһәре 3 нче урта гомуми белем мәктәбе”нең
беренче категорияле башлангыч сыйныф укытучысы**

Гыйбадуллина Лилия Рәсим кызы

2021-2022 нче уку елына

4 нче сыйныфның

**татар телен өйрәнүче укучылар өчен
туган телдән эш программасы**

Педагогик совет утырышында каралды

Беркетмә №1 31.08.2021 нче ел

ПЛАНИРУЕМЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ

В результате освоения программы, ученик научится:

- овладеет первоначальными знаниями о единстве и многообразии языкового и культурного пространства народов Российской Федерации;
- осознает язык как значимой части национальной культуры, как средства общения между разными народами;
- получит воспитание позитивного отношения к овладению литературными нормами устной и письменной речи;
- овладеет орфоэпическими, лексическими и грамматическими нормами татарского языка, первоначальными сведениями о татарском речевом этикете, умение выборочного использования языкового материала, необходимого для коммуникации в объеме изученного программного материала;
- научится использовать полученных знаний по татарскому языку в познавательной и коммуникативной деятельности при различных жизненных ситуациях (в учебном процессе и во внеклассных мероприятиях).

В результате усвоения татарского языка учащиеся осознают язык как средство коммуникации, как национально-культурный феномен. К концу 4-го класса они воспринимают владение нормами устной и письменной речи по родному языку как показатель развития общей культуры человека.

Оценка достижения предметных результатов ведётся как в ходе текущего и промежуточного контроля, так и в ходе выполнения итоговых проверочных работ.

Личностные результаты:

- духовно-нравственное развитие и воспитание обучающихся, предусматривающее принятие ими моральных норм, нравственных установок, национальных ценностей;
- ценностное отношение к своей малой Родине, к традициям, государственной символике;
- сформированность чувства прекрасного и эстетических чувств на основе знакомства с татарской культурой.

Метапредметные результаты:

Формирование основ умения учиться и способности к организации своей деятельности - умение принимать, сохранять цели и следовать им в учебной деятельности, планировать свою деятельность, осуществлять ее контроль и оценку, взаимодействовать с педагогом и сверстниками в учебном процессе;

- способность к самообразованию и самовоспитанию.

Предметные результаты обучения татарскому языку в 1-4 классах по каждой изучаемой теме приводятся в тематическом планировании в графе **характеристика основных видов деятельности учащихся**. По видам речевой деятельности предусматриваются следующие результаты:

- **в говорении**
  - вести разговор с собеседником, задавая простые вопросы и отвечать на вопросы собеседника: расспрашивать о чём-либо; попросить о чём-либо и отреагировать на просьбу собеседника; начать, продолжить и завершить разговор;
  - воспроизводить наизусть тексты рифмовок, стихотворений, песен;
  - пересказывать услышанный/ прочитанный текст;
  - составлять собственный текст по аналогии;
  - осознанно строить речевое высказывание в соответствии с коммуникативными задачами;
  - выражать суждение относительно поступков героев;
- **в аудировании**

- понимать на слух речь учителя по ведению урока, высказывания одноклассников, небольшие тексты и сообщения, построенные на изученном речевом материале;
  - понимать на слух информацию, которая содержится в предъявляемом тексте; определять основную мысль текста; передавать его содержание по вопросам.
  - **в чтении**
  - соотносить графический образ слова с его звуковым образом;
  - соблюдать орфоэпические и интонационные нормы чтения; интонационное выделение знаков препинания;
  - извлекать конкретную информацию из прочитанного;
  - формулировать простые выводы на основе информации, которая содержится в тексте;
  - прогнозировать содержание книги по ее названию и оформлению, содержанию сообщения;
  - самостоятельно определить тему, главную мысль; деление текста (сообщения) на смысловые части, их оглавление;
  - догадываться о значении незнакомых слов по сходству с русским языком, по контексту.
  - **в письме**
  - воспроизводить графически и каллиграфически корректно все буквы татарского алфавита (полупечатное написание букв, буквосочетаний, слов);
  - соотносить графический образ слова с его звуковым образом;
  - отличать буквы от транскрипционных значков; сравнивать и анализировать буквосочетания и их транскрипцию;
  - выполнять лексико-грамматические упражнения;
  - отвечать письменно на вопросы;
  - писать краткое поздравление (с днем рождения, с праздником) с опорой на образец;
- писать по образцу короткое письмо другу, сообщать краткие сведения о себе, запрашивать аналогичную информацию о нем

СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «РОДНОЙ (ТАТАРСКИЙ) ЯЗЫК»

Материал учебного предмета «Родной (татарский) язык» для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке (1–4 классы) структурирован в соответствии с видами речевой деятельности и следующими разделами языкознания: фонетика и орфография, лексикология, морфемика и словообразование, морфология, синтаксис, орфография и пунктуация, развитие речи.

Аудирование.

Понимание содержания прослушанного текста, ответы на вопросы по его содержанию, проведение беседы с целью определения основной мысли текста.

Говорение.

Использование изученных языковых единиц с учетом речевой ситуации. Составление диалогической и монологической речи с соблюдением орфоэпических и интонационных норм родного языка. Использование образцов татарского речевого этикета по различным темам в учебном процессе и во внеклассных мероприятиях.

Чтение.

Понимание содержания прочитанного текста с соблюдением орфоэпических норм, определением логического ударения. Определение темы и основной мысли текста.

Письмо.

Формирование навыков письма букв, звукосочетаний, слогов, слов и предложений. Письмо под диктовку и переписывание текста на изученное правило. Составление небольшого письменного текста на основе просмотренной картины (рисунка) или видеозаписи, с привлечением увиденного (услышанного) материала.

Фонетика.

Звуки речи. Выделение отдельных гласных и согласных из прослушанного слова. Определение количества и последовательности букв и звуков. Сравнение слов, отделяющихся друг от друга одним или несколькими буквами (звуками).

Определение гласных и согласных, твердых и мягких, ударных и безударных, звонких и глухих согласных.

Слог. Деление слова на слоги. Определение ударного слога.

Графика.

Понятие о буквах и звуках. Гласные и согласные звуки. Мягкие и твердые гласные и их буквенные обозначения. Сравнение мягкого и твердого произношения слов. Значение гласных в твердом и мягком произношении слов. Буквы **е, ё, ю, я**. Твердый (**ь**) и мягкий (**ъ**) знаки.

Чтение.

Формирование послоговое, беглое чтение с соблюдением произносительных норм. Плавное слоговое чтение и чтение целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу ребенка. Осознанное чтение слов, словосочетаний, предложений и коротких текстов. Чтение с соблюдением нужной интонации и паузы в соответствии с проставленными знаками препинания. Осознанное и выразительное чтение небольших текстов и стихотворений.

Знакомство с орфоэпическим чтением (при переходе к чтению целыми словами).

Письмо.

Выполнение гигиенических норм при письме. Овладение быстрыми и ритмичными движениями руки и пальцев при письме. Правописание строчных и заглавных букв. Письмо под диктовку слов и предложений, у которых не расходятся произношение и правописание. Осознание необходимости соблюдения при письме таких графических средств, как интервал между словами, проставление знака переноса между ними.

Слово и предложение.

Лексическое значение слова. Выделение слова из предложения. Наблюдение над порядком расположения слов в предложении. Изменение порядка слов в предложении.

Орфография. Ознакомление с правилами орфографии:

- раздельное написание слов;
- написание букв **о** и **ө** в первом слоге татарских слов;
- заглавная буква в начале предложения, знаки препинания – точка, вопросительный и восклицательный знаки в конце предложения;
- деление слов на слоги, перенос слов по слогам.

Развитие речи. Понимание содержания прочитанного или прослушанного текста. Составление небольших текстов с использованием сюжетных картин, на основе личных наблюдений.

Систематический курс

Фонетика и орфоэпия.

Определение гласных и согласных звуков. Выделение ударных и безударных гласных, звонких и глухих согласных. Характеристика звуков: гласный-согласный, твердый-мягкий, звонкий-глухой. Деление на слоги. Произношение звуков и звукосочетаний с соблюдением орфоэпических норм современного литературного языка. Элементы фонетического анализа.

Графика.

Звуки и буквы. Твердые и мягкие согласные. Употребление разделительных знаков (**ь** и **ъ**). Соотношение звуков и букв в словах с **е, ё, ю, я**. Интервал между словами, знак переноса. Знание татарского алфавита. Использование алфавита при работе со справочной литературой.

Лексика.

Слово как единство произносимого и значимого. Определение семантики слова по толковому словарю. Наблюдения над однозначными и многозначными словами, над употреблением речи синонимов и антонимов.

Состав слова.

Понятие об однокоренных словах, их отличия от синонимов и омонимов. Определение корня слова и аффикса. Понятие о словообразовательных аффиксах. Выполнение упражнений с элементами словообразовательного анализа.

Морфология.

Понятие о частях речи. Имя существительное, его значение и употребление в речи. Вопросы имен существительных. Определение имен существительных, отвечающих на вопросы кем? нэрсэ? Собственные и нарицательные имена. Формы единственного и множественного числа. Названия и вопросы падежей. Склонение имен существительных. Имена с аффиксами притяжательности. Выполнение упражнений на морфологический анализ существительных.

Имя прилагательное: его значение и употребление в речи. Вопросы прилагательных, выражение различных признаков предметов. Степени сравнений имен прилагательных. Выполнение упражнений на морфологический анализ имен прилагательных.

Местоимения. Понятие о местоимениях. Личные местоимения: значение, употребление в речи, формы единственного и множественного числа, склонение личных местоимений.

Глагол. Значение глагола и употребление в речи. Определение глаголов, отвечающих на вопросы *нишили?* (что делает?), *нишлэде?* (что делал?), *нишлэр?* (что будет делать?). Спряжение глаголов. Формы настоящего, прошедшего и будущего времени. Утвердительная и отрицательная формы глаголов. Выполнение упражнений на морфологический анализ глаголов.

Наречие. Его значение, вопросы, употребление в речи.

Послелого, их значение в речи.

Частицы *да, дэ, та, тэ, гына, генэ, кына, кенэ, ук, ук, ич, бит*. Правописание частиц.

Синтаксис.

Выделение слов, слосочетаний и предложений. Разные по цели высказывания предложения, знаки препинаний при них. Чтение различных коммуникативных предложений с соответствующей интонацией.

Понятие о главных членах предложения. Определение связи слов в словосочетаниях и предложениях с помощью наводящих вопросов.

Определение предложений с однородными членами с союзами *һәм, ә, ләкин*. Составление собственных предложений с союзами и без них с интонацией перечисления.

Определение простых и сложных предложений.

Орфография и пунктуация.

Формирование орфографической зоркости, уместное использование правил правописания:

- правописание букв **о, Ө, э**;
- правописание букв, обозначающих согласные звуки;
- перенос слов;
- заглавные буквы в начале предложения и в именах собственных;
- разделительные знаки (ъ, ь);
- твердые согласные [гъ], [къ];
- обозначение в письме звука гамза - һәмзэ ['];
- знаки препинания в конце предложения;
- знаки препинания (запятая) в предложениях с однородными членами.

Развитие речи.

Выражение своего мнения с учетом ситуации, цели и адресата общения. Аргументированное выражение своего мнения. Овладение основными элементами

проведения беседы: вводное слово, поддержание темы и ее продолжение, привлечение внимания собеседника и т.д. Усвоение норм татарского речевого этикета в процессе повседневной учебной деятельности и во внеклассных мероприятиях: приветствие, прощание, извинение, благодарение, обращение с просьбой и др. Особенности татарского речевого этикета при общении с собеседником, уровень владения которого не всегда соответствует требованиям программы. Составление собственных речевых (монологических) высказываний описательного или оценочного характера.

Текст.

Понятие о тексте. Семантическое единство предложений в тексте. Озаглавливание текста. Последовательность составляющих текста. Абзац. Составление плана по содержанию текста. Составление текста по предложенному плану. Особенности описательного, повествовательного текста.

Особенности составления письменных текстов с учетом пунктуальности, правдивости, выразительности описываемых событий (фактов).

Ознакомление с различными видами изложений и сочинений (без заучивания правил): изложение на основе полного или частичного использования предложенного текста, изложение с элементами сочинения, повествовательно-описательное сочинение и др.

— .

Основное содержание учебного предмета

Давайте познакомимся! Знакомство с одноклассниками, учителем, персонажами детских произведений: имя, возраст. Приветствие, прощание (с использованием типичных фраз и татарского речевого этикета).

Моя школа и мой класс. Учебные предметы, школьные принадлежности. Учебные занятия, отметки, домашние задания. Школьная библиотека.

Я и моя семья. Члены семьи, их имена, профессии, возраст, внешность, черты характера, увлечения/хобби.

Помощь родителям. Как я помогаю родителям? Совместный домашний труд. Оценка своей деятельности.

Мой день. Распорядок дня. Гигиена. Здоровье.

Покупки. В магазине продуктов, одежды, посуды. На рынке.

В столовой. В школьной столовой. Любимая еда. Мы накрываем стол.

Я и мои друзья. Имя, возраст, внешность, характер, увлечения. Совместные занятия. Письмо другу.

Праздники. День рождения, Новый год, 8 Марта, День мам. Национальные традиции татарского и русского народов. Подарки. Поздравления.

Спорт и спортивные игры. Летние, зимние виды спорта. Спортивные кружки.

Моя Республика. Общие сведения: название, символика, национальности, столица, города. Транспорт. Достопримечательности.

Природа родного края. Времена года. Погода. Экология.

Дикие и домашние животные, птицы. Любимое домашнее животное.

Поездки и путешествия. Летний отдых. Отдых зимой. Отдых на море. Отдых в деревне.

Выдающиеся представители татарского народа. Детские писатели и поэты. Детский фольклор (рифмовки, считалки, скороговорки, загадки, сказки).

Лингвистические знания и навыки

Графика, каллиграфия, орфография.

Татарский алфавит. Звуко-буквенные соответствия. Знаки транскрипции. Основные правила чтения и орфографии. Написание слов лексического минимума, соответствующих произношению и не соответствующих произношению. Перенос слов. Заглавная буква в начале предложения и именах собственных. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки).

Фонетическая сторона речи.

Звуки и звукосочетания татарского языка. Закон сингармонизма. Слова с твердыми и мягкими гласными, а также слова, не подчиняющиеся закону сингармонизма; слова активного словаря с гласными *ә, у, ө, ы, э, о*; сложные слова (*көнъяк, төньяк, кулъяулык*); слова со специфичными согласными звуками [къ], [гъ], [w], [ж], [ң], [h], [ч] [‘] (гамза), слова с двойными согласными (*аккош, китте*). Произношение слов с *я, ю, е*: *ярата* [йа°рата], *яши* [йәши], *юл* [йул], *юкә* [йүкә], *ел* [йыл], *егет* [йэгэт]. Чередование согласных звуков (к//г, п//б). Нормы произношения: долгота и краткость гласных, оглушение звонких согласных в конце слога или слова. Ударение в слове, фразе. Особенности словесного ударения в вопросительных и отрицательных местоимениях, в глаголах отрицательной формы и в глаголах повелительного наклонения. Ритмико-интонационные особенности повествовательного, побудительного и вопросительного предложений. Интонация перечисления. Интонация приветствия, прощания, обращения, поздравления, извинения, просьбы, приказа.

Лексическая сторона речи.

Лексические единицы, обслуживающие ситуации общения в пределах тематики начальных классов образовательной организации для двустороннего (рецептивного и продуктивного) усвоения; простейшие устойчивые словосочетания, оценочная лексика и речевые клише как элементы речевого этикета, отражающие культуру татарского народа. Слова - названия предметов, их признаков, действий предметов. Общие слова для татарского и русского языков. Интернациональные слова (например, *компьютер, фильм*). Начальное представление о словообразовании: парные (*савыт-саба*), сложные (*ташбака*) и составные (*салават күпере*) слова.

Грамматическая сторона речи.

Имена существительные. Изменение существительных по числам. Изменение существительных по падежам. Изменение существительных по принадлежности. Собственные имена существительные. Имена прилагательные в положительной, сравнительной и превосходной степенях. Местоимения личные, вопросительные, указательные (*бу, теге, менә*). Количественные числительные до 100, порядковые числительные до 100. Изменение глаголов настоящего, прошедшего определенного и неопределенного времени по лицам и числам. Неопределенная форма глагола с модальными словами *кирәк (кирәк түгел), ярый (ярамый)*. Наречия времени (*бүген, иртәгә, кичә, иртән*). Наречие места (*монда*). Наиболее употребительные послелог: *белән, турында, өчен, кебек, соң, аша*. Послелог с существительными и местоимениями. Послеложные слова (*өстендә, янында*). Частицы (*-мы/-ме, түгел, әле*).

Основные коммуникативные типы предложений: повествовательное, вопросительное, побудительное. Особенности порядка слов в татарском предложении. Простые распространенные предложения. Предложения с однородными членами. Предложения с союзами *һәм, ә, ләкин, чөнки*.

Укытуның планлаштырылган нәтижеләре

Шәхескә кагылышлы нәтижеләр:

- үзе яшәгән туган җирнең һәм зур ватанның берлеге, бердәмлегенә карата хөрмәт хисләре туу;
- шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай карашта булу;
- әхлаклылык һәм гуманизм кебек гомумкешелек принципларын, гаилә һәм мәктәп кыйммәтләрен хөрмәт итү һәм аларны үтәүгә омтылу.

Метапредмет (регулятив, коммуникатив, танып-белү) нәтижеләре:

- укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү;
- дәрәсكә кирәкле уку-язу әсбапларын эзерли белү, алар белән дәрәс эш итә белү;
- дәрәстә эш урынын мөстәкыйль эзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;
- әңгәмәдәшең белән аралаша белү күнекмәләрен формалаштыру;
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- әңгәмәдәшең белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү;
- үрнәк буенча эшли белү;
- аерым темаларга караган сорауларга җавап бирә белү;
- рәсем буенча жөмлөләр, сораулар төзи белү;
- аңлап укый белү;
- укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;
- чагыштырып нәтиҗә ясай белү күнекмәләрен формалаштыру.

Предмет нәтижеләре:

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча башлангыч мәктәпне тәмамлаучы түбәндәге күнекмәләргә ия була:

Сөйләшү.

- сайланган эчтәлек аша әңгәмәдәшен белән контакт урнаштыра, сорау куя жавап бирә, кире кага, раслый белү, сөйләшүне дәвам итү һәм төгәлләү;
- шигырь, жыр текстларын яттан сөйләү;
- укылган яки тыңланган текстны аңлап сөйләү;
- дәрәсләктә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү,
- программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу;
- текст геройларының эш-гамәлләренә карата үз фикерен белдерү.

Ишетеп аңлау (аудирование).

- нормаль темп белән әйтелгәннең ишетү аша мәгънәсен аңларга, аңлаган турында фикер йөртәргә, аралашуда куллана белергә өйрәтү;
- өйрәнелгән сөйләм материалын кулланып, укытучы яки сыйныфташлары тарафыннан әйтелгәнне ишетеп аңлау;
- сүзләренә, сүзтәзмәләренә, жөмлөләренә, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетү аша аерырга өйрәтү;

Уку.

- транскрипция билгеләрен укый һәм куллана белү күнекмәләрен формалаштыру;
- татар әлифбасына гына хас хәрефләренә дәрәс уку, авазларны дәрәс әйтә белү;
- укылган өзектән кирәкле мәгълүматны аерып алу;
- текст эчтәлегеннән аңлашылган мәгълүмат нигезендә нәтижә ясай белү;
- әсәр яки китап исеме аша аның эчтәлеген фаразлау;
- үзлектән әсәрнең темасын, төп фикерен билгеләү, текстны өлешләргә бүлү һәм исем куя белү;
- рус теленә охшашлыгы ягыннан контекстта сүзләренә мәгънәсенә төшенү;

Язу.

- татар алфавитындагы хәрефләренә дәрәс күчереп язу күнекмәләрен формалаштыру;
- транскрипция билгеләрен укый һәм куллана белү күнекмәләрен формалаштыру;
- хәрефләренә дәрәс уку, авазларны дәрәс әйтә белү;
- лексик-грамматик күнегүләр эшләү;
- сорауларга язмача жавап бирү;
- иптәшенә яки әниенә хат язу, төрле бәйрәмнәр белән котлау, үзәң турында кечкенә белешмә яза белү күнекмәләрен булдыру.

Уку предметының эчтәлегә

Уку предметы эчтәлегә:

Исәнме, мәктәп! Сүз төркемнәрен кабатлау. Диалогта раслау һәм инкаръ жөмлөләрен куллана белү: Бу дәфтәрме? Әйе, бу дәфтәр; Юк, бу дәфтәр түгел. Уку предметлары. Уку-язу әсбаплары, мәктәп кирәк-яраклары. Исемнәрне кабатлау. Исемнәрне күплек санда төрле килешләрдә куллану күнекмәләрен камилләштерү. Дәрәсләр, билгеләр, өй эше. Исемнәрнең тартым белән төрләнеше. Мәктәп китапханәсендә. Күплек сандагы исемнәрнең тартым белән төрләнеше. Мөстәкыйль эш. Татар алфавиты. О, ы, е хәрефләренә дәрәс әйтәлеше, язылышы. Бүлем һәм чама саннары белән таныштыру (өчәр, өч-дүрт, бер ун кеше). Сөйләмдә саннарның кулланылышын активлаштыру. Саннарның атрибутив функция үтәгәндә (исем янәшәсендә кулланылганда) үзгәрмәве (15 укучы, бишенче сыйныфта). “Эш урыны” текстындагы лексик-грамматик материал. Чөнки, шуңа күрә теркәгечләр. “Без дәрәстә” текстындагы лексик-грамматик материал, дәрәсләр турында сөйләшү. “Сәгать ничә?” төзелмәсе. “Контроль эш” хикәясендәге лексик-грамматик материал. Контроль күчереп язу. “Без дәрәстә”. Кеше характерын белдерүче сыйфатларны (тырыш, ялкау, тәртипле) актив сөйләмгә кертү. Г.Тукайның “Эш беткәч уйнарга ярый” шигырендәге лексик-

грамматик материал. “Яңа уку елы котлы булсын” темасының лексикасын ныгыту. Сүзлек диктанты.

Ел фасыллары. Сорау кисәкчәләрен яңа фигыльләр белән куллану (тыңлыйсызмы? язасызмы?). Сорау жөмлөләр. Үткән заман хикәя фигыль. Туган як табигате. Экология. Һава торышы. “Көзгә табигать” темасына лексик минимум. Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. Туган һәм рус телләрендә килешләрне чагыштыру. Кемне? Нәрсәне? сораулары. Жөмләдә сүз тәртибе турындагы материалны ныгыту: ия – хәбәр, аергыч – аерылмыш, тәмамлык – хәбәр, хәл – хәбәр. Бәйләнешле сөйләм үстерү. “Көзгә табигать”. “Ел фасыллары” темасы буенча контроль эш. “Кошлар – безнең дусларыбыз” темасына лексик минимум. Кош исемнәрен кабатлау. Бездә яшәүче кошлар. Әңгәмә. Кош исемнәрен кабатлау. “Алар ниндиләр?” Сыйфатлар кулланып, сорау жөмлөләр төзү. “Песнәк белән Әнисә” хикәясендә лексик-грамматик материал. Хәзерге һәм үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы. Инфинитив + ярата төзелмәсе. Исемнәрнең тартым белән төрләнеше. Исемнәргә аффикслар ялгану тәртибе. “Чирик” хикәясендә лексик-грамматик материал. Ел фасыллары темасын кабатлау. Тест.

Хайваннар дөньясында. “Йорт һәм кыргый хайваннар” темасына лексик минимум. Үрнәк буенча тулы һәм ким жөмлөләрне үзләштерү. Жөмлөләргә сораулар кую. Ә.Кари шигырендә лексик-грамматик материал. ына, генә, кына, кенә кисәкчәләрен гамәли куллану. Билгесез үткән заман хикәя фигыль. Сыйфат дәрәжәләре. Сүзлек диктанты. “Ташбака белән Куян” текстындагы лексик-грамматик материал. Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. “Яшел энәле керпе” әкиятте өстендә эшне дәвам итү. Бәйләнешле сөйләм үстерү. “Керпе”, телдән хикәя төзү. Чөнки, шуңа күрә теркәгечләр. Бәйләнешле сөйләм үстерү. “Хайваннар дөньясында” темасына лексик минимум. Яраткан йорт хайваным. “Хайваннар дөньясында” темасын кабатлау. “Хайваннар дөньясында” темасы буенча мөстәкыйль эш.

Кышкы уеннар. Жәйге һәм кышкы спорт төрләре. Спорт түгәрәкләре. Сыйфатның артыклык дәрәжәсе. Сыйфатның артыклык дәрәжәсе. Синоним сыйфатлар. Антоним сыйфатлар. Балалар фольклоры (табышмаклар). Контроль күчереп язу. “Кышкы уен” хикәясендә лексик-грамматик материал.

Вакыт рәвешләре (бүген, иртәгә, кичә, иртән). Б.Рәхмәтнең “Яңа ел килгәч” тексты буенча эш. Яңа ел бәйрәме. Билгесез үткән заман хикәя фигыль. Кышкы ял. “Куян кызы” әкиятендә грамматик материал. Балалар фольклоры (әкиятләр). “Елга буенда” хикәясендә лексик-грамматик материал. Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. Кушма сүzlәр. Сүзлек диктанты. Шуа белә, шуа белми конструкциясе. Рәсем буенча “Шугалакта” темасына диалог төзү. “Кышкы уеннар” темасын кабатлау. Контроль эш.

Минем дусларым. Минем дусларым. Исемнәрнең тартым белән төрләнеше. “Минем дусларым”. Жыю саннары. Гаилә әгъзалары, аларның исемнәре, һөнәре, яшьләре, тышкы кыяфәтләре, характер сыйфатлары, шөгыльләре. “Минем дусларым”. Бәйләнешле сөйләм үстерү. Исем, яше, тышкы кыяфәте, характеры, шөгыльләре. Уртақ шөгыльләр. Дуска хат язу. Сүз ясагыч кушымчалар: -чы/-че кушымчалары. Белән бәйлеген кабатлау һәм яңа (кадәр, аркылы, соң, өчен, турында, таба) бәйләкләр белән таныштыру. Әлегә бәйләкләр белән кулланылучы килешләр. Д.Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясендә лексик грамматик материал. ... + ый башлады төзелмәсе. Балалар язучылары. Кая? Кая кадәр? сораулары. Сыйфат. “Тырыш кызлар”. Билгесезлек алмашлыгы. Административ контроль эш.

Дүрт аяклы дусларыбыз. “Дүрт аяклы дусларыбыз” темасына лексик минимум. Йорт хайваннары. Теләк белдерү формасы. “Уйныйсы килә” төзелмәсе. “Уйныйсы килә” төзелмәсен аңлау. Фигыльләрнең барлык һәм юклык формалары белән жөмлә төзи белү. Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклык формасы. Исемнәрдә -сыз/ -сез аффикслары. Хәзерге , үткән заман хикәя фигыль. Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. Анда, монда алмашлыклары. “Йөгерә башлай!” төзелмәсе. Бәйләнешле сөйләм үстерү. “Дүрт аяклы дусларыбыз” темасын кабатлау. “Дүрт аяклы дусларыбыз” темасы буенча тикшерү эше.

“Язгы бәйрәмнәр” темасына лексик минимум. 8 Март. Әниләр көне. Бүләкләр һәм котлаулар. Киләчәк заман хикәя фигыль формалары белән таныштыру (-ыр, -ер, -р, -ар, -әр; -ачак, -әчәк, -ячак, -ячәк). Хикәя фигыльнең заман белән төрләнеше. Билгесез үткән заман хикәя фигыль. “Карга боткасы” тексты буенча лексик-грамматик материал. Татар һәм рус халыкларының милли гореф-гадәтләре. Парлы сүzlәр. Билгесез үткән заман хикәя фигыль. Үтенүне белдерүче фигыльләр: бирегезче, бирегез әле, бирегез зинһар формалары. М.Газизов. “Рәхмәт” шигыре буенча лексик-грамматик материал. Балалар шагыйрьләре. Фразеологик берәмлекләргә гамәли үзләштерү. Кушма саннар. Сүзлек диктанты. Сыйфатлар. Жөмлә ахырында нокта, сорау яки өндәү билгеләрен куеп язу күнекмәләрен гомумиләштерү. Балалар фольклоры (такмазалар, санамышлар). “Язгы бәйрәмнәр” темасына тест.

Туган як. Туган як. “Туган як” темасына лексик минимум. Минем Республика. Гомуми мәгълүматлар. Исеме. Башкаласы – Казан. Символлары. Татарстанда яшәүче халыклар. Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. Изафә бәйләнеше формаларын сөйләмдә ныгыту, активлаштыру. Аларның килеш белән төрләнеш үзенчәлекләре (икенче исем генә төрләнә). Исем сүзтөзмәләр (Казан Кремле, Сөембикә манарасы). Истәлекле урыннар. Туган телгә нигезләнеп, уртаклык һәм ялгызлык исемнәргә аера белү. Кеше исемнәре. Шәһәр исемнәренә килешләр белән төрләнеше. “Туган як” темасын кабатлау. Тест. Бәйләнешле сөйләм үстерү. “Минем туган ягым”.

Табиғат күренешләре. “Чәчәклә жәй, ямьлә жәй” темасына лексик минимум. Бәйләнешле сөйләм үстерү. “Жәйгә урман”. Баш килеш формасының татар һәм рус телендә кулланылыш аерымлыкларын чагыштырып аңлату. Баш килештәге исемнәргә башка сүzlәр белән бәйләнеше. (һава флоты, мәктәп китапханәсе, икмәк кисәм). Жиләк-жимешләр. Арадаш аттестация эше. Контроль эш. Күнегүләр эшләү. Татар халык ашлары. “Кояшлы жәй”. Бәйләнешле сөйләм үстерү. Жәйгә ял. Инша язу. “Табиғат күренешләре” темасын кабатлау. Кабатлау. Исемнәр, фигыльләр. Сыйфат сүз төркемен кабатлау. Сүз төркемнәргә гомумиләштереп кабатлау. Сүз төркемнәргә гомумиләштереп кабатлау

Лингвистик белем һәм күнекмәләр.

Графика, каллиграфия, орфография.

Транскрипция билгеләре. Ике аваз белдерүче хәрәфләр.

Телнең фонетик ягы

О, ө, ң хәрәфләренә сүздәге урыны һәм сөйләмдә кулланылышы.

Сүздә басым беренче ижеккә төшкән очраклар

Телнең лексик ягы

Кушма сүzlәр. Эшли белә яки эшли белми төзөлмәләре. Парлы сүzlәр

Телнең грамматик ягы

–мы/-ме сорау кисәкчәләре. Санлы исем сүзтөзмәләр. Исемнәргә тартым белән төрләнеше.

Саннар. Сан төркемчәләре. Чөнки, шуңа күрә төркемчәләре. Үткән заман хикәя фигыль Кемне? Нәрсәне? Нәрсә? Нәрсәнең? Сораулары

Хәзергә һәм үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы. Өстендә, астында бәйлек сүzlәре.

Ярата ярдәмче фигыле. Сүzlәргә аффикслар ялгану тәртибе. Килеш кушымчалары Билгесез үткән заман хикәя фигыль. Сыйфатның чагыштыру һәм артыклык дәрәжәсе Кая? Кайда? Кайдан? сораулары. Билгесез үткән заман хикәя фигыль

Буе бәйлек сүзенә төрле килешләрдә кулланылышы. Антоним сыйфатлар.

Дус сүзенә тартым белән төрләнеше. -чы/-че сүз ясагыч кушымчалары. Теләк белдерү формасы

Эшнә башлануын белдерү формасы. Кайдан? Кая кадәр? Сораулары. Билгесезлек алмашлыклары.

Сүzlәргә антоним парлары. Монда, тегендә күрсәтү алмашлыклары. Фигыльләрнең кире формасы

Бәйлекләр Үтенеч белдерү. “Өле” кисәкчәсе. Кушма саннар. Исемнәрнең килеш белән
төрләнеш
Тематик планлаштыру